

Hristos și Legea în Predica de pe Munte

Textul de memorat: „Să nu credeți că am venit să stric Legea sau Prorocii; am venit nu să stric, ci să împlinesc. Căci, adevărat vă spun, câtă vreme nu vor trece cerul și pământul, nu va trece o iotă sau o frântură de slovă din Lege înainte ca să se fi întâmplat toate lucrurile.” (Matei 5:17,18)

De regulă, când auzim despre Predica de pe Munte ne gândim automat la „Fericiri” (Matei 5:1-12). Trebuie să știm totuși că ea se întinde pe trei capitole și că poate fi împărțită în patru fragmente mari. *Fericirile* constituie primul fragment. În al doilea fragment, Domnul Isus îi compară pe creștini cu lumina și cu sarea (Matei 5:13-16). În al treilea fragment, oferă o perspectivă nouă și mai profundă asupra Legii (Matei 5:17-48). Iar în fragmentul final, și cel mai lung, dă învățături concrete despre purtarea creștinului (Matei 6:1 – 7:23). Predica se încheie cu parabola casei zidite pe stâncă (Matei 7:24-27), unde se subliniază importanța ascultării și a împlinirii cerințelor lui Dumnezeu.

Săptămâna aceasta, vom analiza al doilea fragment, Matei 5:17-48 (numit de teologi *antitezele*, altfel spus, cazuri prezentate în opoziție), cu scopul de a vedea ce ne învață el despre Lege.

Un proiect pentru inima ta

Pentru meditație și rugăciune

„Lucrătorii lui Dumnezeu – nu numai pastorii, ci toți credincioșii – au nevoie de **blândețea** și de smerenia Domnului Hristos, dacă doresc să aducă beneficii concetățenilor lor, după cum Dumnezeu, Mântuitorul nostru, S-a umilit atunci când a luat asupra Sa natura omului.” – Ellen G. White, *Mărturii*, vol. 5, p.14

&

„O iotă sau o frântură de slovă”

1. Recitește Matei 5:17-20. Aici, Domnul Isus pune un mare accent pe Lege și face totodată unele referiri la cărturarii și fariseii care puneau și ei un mare accent pe Lege. Ce lecție importantă putem desprinde din acest pasaj despre adevărata păzire a Legii?

Domnul Isus începe acest fragment cu asigurarea că El nu a venit să desființeze „Legea sau Prorocii” (Matei 5:17). Aceasta este, în opinia multor cercetători, o expresie folosită în mod convențional pentru întregul Vechi Testament (vezi și Matei 7:12; 11:13; 22:40; Luca 16:16; Faptele 13:15; 24:14; Romani 3:21). Înțelegem așadar că, în ciuda învinuirilor aduse de adversarii Lui, scopul lui Isus nu era să atace cartea care descoperea voința Tatălui Său, ci, din contră, să o îplinească.

Cuvântul tradus cu „a împlini” (*plero*) are sensul propriu de „a umple” sau „a completa” și transmite ideea de „a umple ochi, până la marginea de sus”. În Matei 5:17, el poate fi interpretat în două moduri. Primul mod ia în calcul contextul mai larg și consideră că Isus este împlinirea Scripturii (vezi Luca 24:25-27 și Ioan 5:39). Cel de-al doilea mod ia în calcul contextul imediat care arată că Isus nu a venit să desființeze Scriptura, ci să ne descopere adevărata ei esență.

După ce a stabilit care este intenția Sa, Domnul Isus deplasează accentul de la Vechiul Testament, în general, la Lege, în particular, afirmând că Legea nu va trece atâta timp cât nu vor trece cerul și pământul „înainte ca să se fi întâmplat (în engl. – *împlinit*) toate lucrurile” (Matei 5:18). Prin această declarație, El confirmă perpetuitatea Legii.

În continuare, El arată că Legea este atât de importantă, încât cel care încalcă preceptele ei va fi chemat „cel mai mic în Împărăția cerurilor”, un alt fel de a spune că nu va fi deloc în Împărăție. De cealaltă parte, cel care se conformează Legii va fi în Împărăție. Domnul Isus precizează faptul că El nu susține neprihănirea deșartă a cărturarilor și a fariseilor, ci acea neprihănire care vine dintr-o inimă plină de iubire față de Dumnezeu și de dorința de a face voia Sa.

Uciderea (Matei 5:21-26)

După ce a clarificat că scopul Său era susținerea Legii, Isus a început să explice ce înseamnă neprihănirea care o întrece pe cea a cărturarilor și a fariseilor. Mai întâi, El citează porunca a șasea (Exodul 20:13) și redă pe scurt pedeapsa prevăzută în Legea lui Moise pentru încălcarea acestei porunci (Exodul 21:12; Leviticul 24:17).

Porunca a șasea nu includea toate tipurile de crime. În cazul uciderii din culpă (neintenționate), cel vinovat se putea refugia într-o cetate, unde primea azil temporar (Exodul 21:13; Numeri 35:12). În cazul uciderii premeditate, vinovatul era pedepsit imediat. În explicația Sa, Isus nu Se concentrează asupra faptei în sine, ci asupra motivului și intențiilor celui care comite această faptă. Unii îi iau viața cuiva în mod accidental, pe când alții iau viața unui om după o perioadă de deliberare, comițând păcatul înainte să fi trecut efectiv la faptă. Mulți nu ajung să comită o crimă, fiindcă nu s-a ivit prilejul.

2. Ce lucruri pune Domnul Isus pe aceeași treaptă cu uciderea? Matei 5:22. Ce clarificare ne oferă 1 Ioan 3:15 în acest sens? Care este adevărata problemă abordată în versetul din Matei 5? Ce ne spune aceasta despre adevărata arie de acoperire a Legii lui Dumnezeu?

Biblia vorbește în repetate rânduri despre puterea cuvintelor, însă aici Domnul Isus duce ideea la un alt nivel. Adeseori, unicul scop al cuvintelor aspre sau al invectivelor este acela de a stârni în sufletul celui ofensat simțăminte negative. Ideea transmisă de Isus este cât se poate de limpede: vinovați de crimă nu sunt numai aceia care ajung să comită fapta în sine, ci și aceia care rostesc cuvinte aspre la adresa altora, precum și aceia care nutresc gândul uciderii. Domnul îi sfătuiește pe cei care au astfel de gânduri să se împace cu victimele lor înainte de a veni la altar (Matei 5:23-26).

Meditează la implicația cuvintelor lui Isus din pasajul studiat astăzi. Cât de bine stai la acest capitol? Ce îți spune acest standard înalt despre nevoia de a fi permanent îmbrăcat în haina neprihănirii lui Hristos?

Adulterul (Matei 5:27-32)

Următorul exemplu dat de Domnul Isus este legat de poruncile cu privire la adulter. Mai întâi, citează porunca a șaptea: *Să nu preacurvești*. În Legea lui Moise, adulterul însemna întreținerea de relații sexuale cu altcineva decât cu partenerul de căsătorie. Pentru această infracțiune, ambele persoane implicate primeau pedeapsa capitală. Dar Domnul Isus prezintă implicațiile mai profunde ale poruncii a șaptea. În multe cazuri, adulterul se declanșează cu mult înaintea comiterii actului propriu-zis. După cum uciderea începe cu intenția de a-i aduce unei persoane prejudicii permanente, tot la fel adulterul începe cu dorința de a avea o relație sexuală cu o persoană (căsătorită sau necăsătorită), alta decât cea/cel cu care ești căsătorit/ă.

3. Citește Matei 5:29,30. Putea folosi Domnul imagini mai convingătoare decât atât pentru a sublinia cât de periculos este păcatul? Ce adevăr important descoperim și în Romani 7:24?

Domnul Isus oferă și în acest caz un remediu cu efecte rapide pentru păcat. Soluția nu este să ne lăsăm în voia pornirilor rele, ci să ne supunem la o operație de extirpare totală a păcatului. Prin niște imagini frapante, El îl sfătuiește pe cel care are această problemă să facă ce trebuie dacă vrea să intre în Împărăție. Aceasta poate însemna alegerea unui alt traseu pentru a ajunge la serviciu sau încheierea unei relații de amicitie, însă câștigul veșnic depășește cu mult pasiunile de moment. Știm că Moise a permis divorțul, deși nu acesta a fost planul de la început al lui Dumnezeu. După ce li se adresează oamenilor căsătoriți cu priviri rătăcitoare și îi îndeamnă să-și controleze impulsurile, Domnul Isus încurajează fidelitatea pe viață în căsătorie.

„Predarea voinței este înfățișată prin imaginea scoaterii ochiului sau prin cea a tăierii mâinii. Adeseori, ni se pare că a ne preda voința lui Dumnezeu înseamnă a consimți să trecem prin viață schilodiți sau ciunțiți. Dar este mai de folos, zice Domnul, ca eul să fie schilodit, rănit, ciuntit, dacă prin aceasta se poate intra în viață. Ceea ce se pare a fi un adevărat dezastru este chiar poarta spre cel mai mare câștig.” – Ellen G. White, *Cugetări de pe Muntele Fericirilor*, p. 61

Ce înseamnă aceste cuvinte pentru tine, personal?

Jurămintele (Matei 5:33-37)

Primele două *antiteze* (cu privire la ucidere și adulter) se bazează pe două porunci din Decalog. *Antiteza* care se referă la divorț și cele care urmează după aceasta se bazează pe legi aflate în alte părți ale Legii lui Moise, inclusiv cea despre jurământul fals și despre jurămintele făcute Domnului.

4. Ce precizări se fac în Leviticul 19:11-13? Vezi și Exodul 20:7.

Legea mozaică, din care Isus citează aici, apare într-o secțiune din Leviticul în care sunt condamnate practicile înșelătoare. Și de data aceasta, Domnul Isus Se arată preocupat de *intenții*. Cel care face o promisiune, știind de la bun început că nu o va respecta, ia în mod conștient decizia de a păcătui.

Dacă porunca referitoare la jurământul strâmb are în vedere promisiunile făcute oamenilor, porunca a doua se referă la promisiunile făcute lui Dumnezeu.

5. Ce legătură există între Deuteronomul 23:21-23 și cuvintele rostite de Domnul Isus în Matei 5:33-37? Vezi și Faptele 5:1-11.

Spre deosebire de cel care face un jurământ strâmb față de oameni, cel care îi promite lui Dumnezeu o anume sumă de bani poate să nu aibă neapărat intenția de a înșela. Cunoscând însă firea omului, Domnul Isus ne avertizează să nu facem juruințe pe care mai târziu să le regretăm. Istoria lui Anania și a Safirei – care l-au făcut lui Dumnezeu o juruință, cu toată dorința de a o împlini, dar care s-au răzgândit și au murit – este o ilustrare grăitoare a atitudinii lui Dumnezeu față de păcat. Cel mai bine este ca, în loc să facem niște promisiuni a căror împlinire poate că nu depinde de noi, să fim oameni integri, pentru care „da” înseamnă „da”, iar „nu” înseamnă „nu”.

Gândește-te la o situație în care ți-ai luat un angajament (față de o persoană sau față de Dumnezeu) pe care ai intenționat să-l păstrezi, dar pe care, în cele din urmă, l-ai încălcat. Ce poți face pentru a fi mai prudent în ce privește angajamentele pe care ți le iei față de alții? Dar ce poți spune despre angajamentele luate față de tine însuși?

Legea talionului (Matei 5:38-48)

6. Care este tema majoră din Matei 5:38-48?

Aici sunt abordate numeroasele porunci din legea mozaică ce aveau la bază principiul aplicării unei pedepse identice cu răul săvârșit, principiu care mai poartă și denumirea de „legea talionului” sau „legea răsplătirii”.

După cum putem observa în câteva pasaje (Exodul 21:22-25; Leviticul 24:17-21; Deuteronomul 19:21), legea impunea ca vinovatul să treacă prin aceeași experiență ca victima lui. Dacă victima își pierduse un ochi, un braț, un picior sau dacă își pierduse viața, și inculpatul trebuia să le piardă. Această lege a răzbunării era întâlnită în mai multe civilizații antice. Și de ce nu, din moment ce pare a avea la bază un principiu simplu al dreptății?

Ceea ce trebuie să reținem este faptul că principiul aceasta avea menirea de a limita răzbunarea, adică de a-i împiedica pe oameni să obțină de pe urma unei fapte rele comise împotriva lor mai mult decât erau îndreptățiți să obțină. În Matei 5:38-42, Domnul Isus nu urmărește neapărat să atace legitimitatea unei legi care cerea pedepsirea vinovatului pentru răul săvârșit, ci să sublinieze reacția adecvată a creștinilor față de cei care încearcă să profite de bunătatea lor. Creștinii nu trebuie să-și ia revanșa, ci să răspundă cu amabilitate, un lucru realizabil numai prin harul lui Dumnezeu care lucrează în ei. Prin aceste îndemnuri, Isus ne arată ce înseamnă să fim urmașii Săi.

Ultima antiteză se referă la dragostea față de semeni și ura față de vrăjmași. Porunca referitoare la iubirea față de aproapele se găsește în Leviticul 19:18, însă nu exista nicio lege care să impună ura față de dușmani (exista doar legea ca amonitul și moabitul să nu intre în adunarea Domnului – Deuteronomul 23:3-6). În vremea lui Isus, evreii erau sub ocupație romană, cetățeni de mână a doua în propria țară. Fiind asupriți, uneori foarte crunt, ei se simțeau probabil îndreptățiți să îi urască pe romani. Domnul Isus le-a arătat aici un mod mai bun de a trăi chiar și în circumstanțe mai puțin favorabile.

7. Citește Matei 5:44,45. Ce îndemnuri sunt date aici? Cum le poți aplica efectiv față de cineva care ți-a făcut rău?

Studiu suplimentar

Citește capitolul „Predica de pe Munte”, p. 298-314, din *Hristos, Lumina lumii* de Ellen G. White.

„Isus a luat fiecare poruncă în parte și a explicat adâncimea și largimea cerinței ei. În loc de a îndepărta o frântură din puterea lor, El arată cât de larg cuprinzătoare sunt principiile lor și demască fatala greșală a iudeilor în manifestarea de fațadă a ascultării. El spune că, printr-un gând rău sau printr-o privire pofticioasă, Legea lui Dumnezeu este călcată. Acela care acceptă parțial cea mai mică nedreptate calcă Legea și își înjosește propria natură morală. Uciderea se găsește mai întâi în minte. Acela care face loc urii în inimă își pune piciorul pe cărarea ucigașilor și jertfele lui sunt o urâciune înaintea lui Dumnezeu.” – Ellen G. White, *Hristos, Lumina lumii*, p. 310

Dragostea este numitorul comun al Legii lui Dumnezeu. În fiecare dintre antitezele prezentare, Domnul Isus înalță principiul dragostei: dragostea îl ferește pe om de ură față de fratele lui, ea îi păstrează alături pe soți,

Îl ajută pe creștin să fie întotdeauna onest în relațiile sale cu ceilalți și cu Dumnezeu, tot ea ne ajută să ne purtăm cu bunătate atunci când ni se face un rău și ne dă puterea de a-i trata pe dușmanii noștri așa cum am dori să fim tratați noi.

Întrebări pentru discuție

1. Am observat că, după: „Ați auzit că s-a zis...”, Isus adaugă: „Dar Eu vă spun...” și continuă cu prezentarea *antitezei*. Unele porunci sunt preluate direct din Vechiul Testament. Problema nu era legată de porunci, ci de modul în care erau interpretate. Ce putem învăța de aici despre interpretarea pe care o dăm noi doctrinelor? Riscăm să privim și noi lucrurile superficial și să pierdem din vedere semnificațiile profunde?
2. Mulți cad în capcana interpretării textelor biblice izolat de alte texte. Un astfel de text este Matei 5:48. Ce ne spune contextul său (Matei 5:43-48)? Cum i-ai răspunde cuiva care declară că textul acesta susține că viața creștinului este fără păcat? Ce ne îndeamnă de fapt Domnul Isus aici? Ce înțelegem din acest îndemn despre ce înseamnă să fim ucenicii Domnului?
3. Cum ne ajută acest studiu (în special pasajele despre ucidere și adulter) să demonstrăm valabilitatea Legii și după moartea Domnului pe cruce?